आदर्श प्रश्नपत्रम्
संस्कृतम् (209)

समय : होरात्रयम् पूर्णांक : 100

निर्देशा : 1. अस्मिन् प्रश्नपत्रे सप्तत्रिंशत् प्रश्नाः सन्ति।
2. प्रत्येक प्रश्नस्य सम्मुखम् अंकाः सूचिताः।
3. सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः

1. बोयदेवः विद्वान मूत्वा वास्य विषयस्य पुस्तकम् अश्चयत्?
   क. व्याकरणस्य
   ख. धर्मशास्त्रस्य
   ग. आयुर्वेदस्य
   घ. काव्यस्य 1

2. रिक्तस्थानं पूरयत -
   ततः अध्यापकाः .... स्नेहम् अकुर्वन्।
   क. तस्य
   ख. तम्
   ग. तस्मै
   घ. तस्मिन् 1

3. सर्वलक्षणहीनः अपि नरः केन गुणेन युक्तः?
   शतं वर्षाणि जीवति?
   क. असूयया
   ख. तम्
   ग. सदावारेण
   घ. भवनेन 1

4. अभिवादनशीलस्य इदं न वर्धते?
   क. आयुः
   ख. रिपुगणम्
   ग. यशः

घ. बलम् 1

5. वानरः सुन्दरः स्वस्थः निर्भीक इव कस्मै प्रतिभति?

क. वानरेभ्यः

ख. करालमुखाय

ग. वानरपत्न्यै

घ. मकरपत्यै 1

6. भूतकाले किं भविष्यति?

वानरः मकरे कथयति

क. वानरः मकरम् कथयिष्यन्ति।

ख. वानरः मकरम् कथयेत्।

ग. वानरः मकरम् अकथयत्।

घ. वानरः मकरम् कथयतु। 1

7. लोभं हित्वा सुखी भवेत्, अत्र कः धातुः?

क. हन्

ख. धा

ग. हा

घ. भू 1

8. न अन्तः यस्य सः इति योजरित्वा समस्तपदं किम्?

क. अनन्तकः

ख. अनन्तम्

ग. अनन्ता

घ. नान्तम् 1

9. आर्यभटम. नाम उपग्रहयानं कस्मिन् वर्षे कत्र च निर्भितम् आसीत्

1+1=2

10. $\prod$ (पाई) चिह्न कयोः मध्ये अनुपातं सुचयति?

1+1=2

11. रेखाङितपदम् आधृत्य प्रश्ननिर्माणं कुरूत
यहं परिवार रक्षायै प्राणसान् ददामि। 2

12. क्रियापदं पूरयत
मम माता माम् एकं मानुषम् आनेतुम् .... (आ+दिश्+तुवतु)
मातुरात्रा गरीयसी इति पाठे 2

13. उन्मत्तक ! पितरम् अभिवादय। इति का कम् प्रति कथयति? 2

14. सर्वेस्यः सारमादद्यात् पुष्पेभ्यः इव षट्पदः।
द्यत्र भ्रमरः इति स्थाने किं पर्याय वचिपदं प्रयुत्तम्?
किं युग्मं सुमेलितं नास्ति?
सिंहः - पराक्रमः षट्पदः-रसग्रहणम्
बकः - स्वामिभक्तिः युद्धम् - कुक्कुटः 2

16. प्रभुभक्तिः कस्य गुणः अस्ति?
सिंहस्य अथवा शुनः? 2

17. बालकैः कदलीफलं खादतः इति वाक्यम् कर्मवाच्चे किं भवतिः
क. बालकभ्यां कदलीफलं भक्ष्येते।
ख. बालकाभ्यां कदलीफलं भक्ष्येते। 2

18. वहिः स्वयं कदा शाभ्यति? 2

19. धर्मस्य प्रथमत्रीणि लक्षणाति लिखत। 3

20. प्राणानां गमनकाले इन्द्रियाणि 3
प्राणान् मिवदन्?

21. श्रोत्रम् प्रत्यागत्य इन्द्रियाणि किम् अपृच्दछत्? 3

22. यद्भविष्यों इति पाठे
यशक्ताः के आसन् बलिनः च के? 3

23. कौ मत्स्यौ सुखमेधेते, कश्च विनश्यति? तुलनां कुरूतं। 3

24. रावणेन सीता बालात् कुतः हता कुत्र च नीता? 3

25. रामः सीतां काम् प्रति प्रणामं कर्तु कथयति किमर्थम च ? 3

26. भास्कराचार्यः सिद्धान्त शिरोमणि ग्रस्यस्य प्रथम भागस्य नाम लीलावती इति किमर्थम् अकरोत्? 3

27. राजा दुग्धपात्रं कस्मै प्रषितवान् किमर्थ च? 3

28. पत्रं कथं साक्षर इति कथ्यते? 3

29. व्यायामः शरीरायास जननं कर्म किमर्थम् उच्चते ? शरीरे लाधवे केन लभ्यते? कदा च उत्थातव्यम्? 3

30. श्रृंगालं किं दृष्ट्वा ज्ञातवान् यत् गुहायां सिंहः इदानीम् अपि अस्ति? 3

31. वाड्मयं तपः कीदृशैः वाक्यं भवति?
अस्मै तपसे किं किं करणीयम्? 3

32. वयम् कीदृशैः जनैः सह संगतिं कुर्याम? 3

33. मण्डनमिश्रस्य गृहद्वारे किं वैशिष्ट्यम् आसीत्? 6

अथवा

गुरूपदेशस्य महत्त्वं त्रिषु वाक्येषु वर्णयत

34. लवः चन्द्रकेतोः सैन्यं कथं पराजितवान् इति संक्षेपेण लिखत

अथवा

नृपः बेतालं कथं पराजितवान् इति संक्षेपेण पड्वाक्येषु वदत 6

35. बोधिसत्वः यथा पक्षिणां भावकामां रक्षायै प्रयत्नम् अकरोत् तथा अस्माभिः जीवने किं कर्तव्यम्?

अथवा

जीवने मार्दवस्य महत्त्वं षड् वाक्येषु लिखत। 6

अथवा

लोकमान्यतिलकस्य देशस्य व्ससन्त्रतायै योगदानं वर्णयत। (उत्तरसीमा-षष्टिशब्दाः)

36. जलप्रदूषणं निवारयितुम् अस्मानिः किं करणीयम्? षड्वाक्येषु लिखत। 6

अथवा

लोकमान्यतिलकस्य देशस्य स्वसन्त्रतायै योगदानं वर्णयत। (उत्तरसीमा-षष्टिशब्दाः)

37. स्वमित्रं प्रति दीपावलि शुभकामना पत्रम् रचयत। 6

उत्तराङम योजना

	अंका:		
1.	क	व्याकरणस्य	(1)
2.	घ	तस्मिन्	(1)
3.	ग	सदाचरणेन	(1)
4.	ख	रिपुगण:	(1)
5.	ख	करालमुखाय	(1)
6.	ग	वानर: मकरम् अकथयत्	(1)
7.	ग	हा	(1)
8.	क	अनन्तक:	(1)
9.	1975 तमे वर्षे भारते		1+1 = 2
10.	व्यासपरिधिमध्ये		1+1 = 2
11.	कस्यै		2
12.	आदिष्टवती		2
13.	हिडिम्बा घटोत्कचं प्रति		2
14.	षटपद:		2
15.	बक: स्वामिभक्ति:		2
16.	शुन:		2
17.	ख. बालकाभ्यां कदलीफलं भक्ष्यते		2
18.	यदा अतृणे पतित:/पतति		2
19.	घृति:, क्षमा, दम:		3
20.	भगवन् मा गच्छ।त्वम् हि न: श्रेष्ठ:।		3
21.	माम् विना युयम् कथंम् अजीवत		3
22.	मत्स्या: अशक्ता: आसन् बलिन: च मत्स्यजीविन:		3
23.	अनागतविधाता, प्रत्युत्यपन्नमति: च सुखमेधेते, यद्भविष्य: विनश्यति		3
24.	पञ्चवतीत: हता, लंकां च नीता:		3
25.	अयोध्यां प्रति, यत: सा पुन: वनात् प्रत्यागता।		3
26.	लीलावती भास्कराचार्यस्य पुत्री आसीत्।		3
27.	कवये, एतत् दर्शयितु यत् राजसभायां कवये स्थानं नास्ति।		3
28.	पत्रे अक्षराणि लिख्यन्ते अत: अक्षरै: सहित: इति साक्षर:		3
29.	यत: व्यायाम: शरीरे आयासं जनयति, लाघवं व्यायामेन लभ्यते। ब्राह्मे मुहूर्त्ते उत्थातव्यम्।		3

30. श्रृगालः सिंहस्य गुहां प्रति गच्छन्तीम् एव चरणपंक्ति दृष्ट्वा ज्ञातवान् यत् सिंहः इदानीम् अपि गुहायाम् एव अस्ति। 3

31. सत्यं प्रियहितम् वाक्यं वाङ्मयं तपः। एतदर्थं स्वाध्यायः अभ्यासः च करणीयौ। 3

32. ये दानं कुर्वन्ति, हिंसा न कुर्वन्ति, ज्ञानवन्तः/विद्वांसः भवन्ति। 3

33. मण्डनमिश्रस्य गृहद्वारे कीरांगनाः सन्ति।
ताः पच्जरबद्धाः सन्ति। ताः कीरांगनाः
सर्वदा आध्ययात्मिकं चर्चा कुर्वन्ति स्म
यत् जगत् ध्रुव वर्तते अथवा अध्रुवम्।

अथवा

गुरूपदेशः अजलं स्नानम् अस्ति।
गुरूपदेशः युवावस्थायाम् अत्यावश्यकः।
एकाः कामक्रोधादितिकाव रहिते निर्मले
एव प्रविशति। अनेन नवः
इन्द्रियाणि संयभ्य शान्तिमधिगच्छति 6

34. समस्त सैन्यदलअपि लवसमक्षं योद्धम्
समर्थ नासीत् सैनिकाः
प्रतिनिवर्तन्ते स्म। सः लवः एकाकी पद्धतिः
एव युद्ध करोति स्म, सैन्यपक्षे रथाः,
तुरगाः इत्यादयः आसन्। ते सैनिकाः
कवचधारिणः आसन्। तचापि जृम्भकास्यस्य
प्रयोगं लवः समस्तं सैन्यदसं संस्तभ्भितम्
अकरोत्।

अथवा

नृपः बेतालं वृक्षात् आनयति स्म। वेतालः तंमार्गे एकां कथां श्रावयति स्म। कथायाः अन्ते एकः प्रश्नः भवति स्म। यददा राजा प्रश्नस्य शुद्धम् उत्तरम् अयच्छत् तदा वेतानः पुनः वृक्षें प्रति निवर्तते स्म्। एवं चतु विंशतिवारं नृपः वेतालम् आनीतवान् अन्ते च तस्य प्रश्नानां शुद्धम् उत्तरं दत्तवान्। वेतालः प्रसन्नः अभवत्। 6

35. यथा बोधिसत्वः परिक्षां शावकानां रक्षायै प्रयत्नम् अकरोत् तथैव अस्माभिः अपि सर्वेषां प्राणिनां रक्षा कारणीया वयं पक्षिभ्यः प्रातः अन्नकणान् दातुं शक्नुमः। मार्गे कुक्कुरादिभ्यः

अस्माभिः रोटिकाः दातव्याः। इत्यमेव गोभ्यः अपि प्रतिदिनं अन्नं दातव्यम्। गौः तु अस्माकं माता एव। अन्ये पशवः अपि निमेव रक्षणीयाः।

अथवा

मार्दवेन विनम्रतया वा वैराणि नश्यन्ति कार्याणि च सिध्यन्ति। ज्ञानगांभीर्येण एवं विनम्रता वर्धते। व्यवहारे अपि गार्दवं मनोहारि, विसममपि कृत्यं च मार्दवेल क्षणेन सिध्यति। चण्डप्रकृतयोऽपि मार्दवगुणेन जलवच्छीतलाः भवन्ति। दर्पः सर्वनाशकः इति मत्वा कदापि अभिमानः न कर्तव्यः जीवने मार्दवम् एव आप्तु यत्नं करणीयम्। 6

36. जलप्रदूषणं निवारयितुम् अस्माभिः ध्यानेन जलस्य संरक्षणं करणीयम्। नदीषु अवकरः न क्षेपणीयः। वस्त्राणां क्षालनं न कर्तव्यम्। स्नानसमये फेनिलस्य प्रयोगः न करणीयः। उद्योगानि गैसाहीनि विसाक्तानि नदीषु प्रवाहयन्ति जनाः च तद्जलं पीत्वा रूग्णाः भवन्ति म्रियन्ते वा। अस्माकं जीवनं जले एव निर्भरम् जलस्य वृथा प्रवाहः न करणीयः।

अथवा

स्वतंन्त्रता अस्माकं जन्मसिद्धोऽधिकारः अस्ति इति घोषण सर्वप्रथम तिलकमहोदयेन कृता। स्वतन्त्रतायै जनजागरणाय तेन मराठा-केशरी पत्रिके प्रकाशिते। बेगभंगविरोधे सः सिंहगर्जनं कृतवान्/पत्रिकायोः च वंगभङ्, विरोधे अनेकान् लेखान् लिखितवान्। जनसामान्यं शिक्षितुं तेन अनेकाः शिक्षासंस्थाः प्रचालिताः। जनसंगठनाय तेन गणेशपूजनद्वारा लोकोत्सवः प्रवर्तितः। तं महान्तं स्वतन्त्रतासेनानिं प्रेरणादायकं लोकमान्यतिलकं कोटिशः नमामः। 6

37. दीपावलीकृत कोटिशः शुभकामनाः 6

जीवने सर्वदा सुखसमृद्धिम्

आप्नुवन्तु

मडलाकांक्षी

ईदृशम् अन्यत् आदि कार्ड (शुभाशंसायुक्तं) निर्मातु शक्यते